

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Babiakovej, CSc. a členiek senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci navrhovateľov: **1./ D. H. A.** so sídlom v B., zastúpená *JUDr. M. K.*, advokátom so sídlom v K., **2./ I. M. S.**, B. okres F., zastúpenej *JUDr. D. R.*, advokátom so sídlom v B., proti odporcovi : **Obvodný pozemkový úrad Košice – M.**, Popradská 78, Košice, za účasti: **1/ R. J.**, bytom N., **2/ I. J. J.**, bytom V., **3/ Š. J.**, bytom V., **4/ P. J.**, bytom Š., **5/ M. S.**, bytom K., **6/ K. Š.**, bytom K., o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu č.: 229/20/2009-KI. zo 16. februára 2009, o odvolaní účastníkov : **1/ R. J.**, **2/ I. J. J.**, **3/ Š. J.**, **4/ P. J.**, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 6. mája 2009, č.k. 3Sp/31/2009-61, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 6. mája 2009, č.k. 3Sp/31/2009-61, **p o t v r d z u j e .**

Účastníci R. J., I. J. J., Š. J. a P. J. **s ú p o v i n n í** spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi 1./ trovy odvolacieho konania v sume **71,92 Eur** k rukám právneho zástupcu navrhovateľa 1./ JUDr. M. K., do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Navrhovateľke 2./ náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250q ods.2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte rozhodnutia len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie odporcu č. : 229/20/2009-KI. zo 16. februára 2009, ktorým rozhodol, že oprávnené osoby : K. N. a dedičia po neb. M. J. – I. J. J., Š. J., P. J. a R. J., rod. J. spĺňajú podmienky uvedené v § 6 ods.1 písm. p/ zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej iba „zákon o pôde“) a priznal im vlastnícke právo k nehnuteľnosti vedenej podľa pôvodného stavu v kat. úz. K. PKV č. X. ako parc.č. X. – roľa a podľa geometrického plánu č. X. z 25. marca 2008, ktorý overila Správa katastra Košice dňa 18. apríla 2008 pod č. 373/08 vedenej v kat. úz. J. M. ako parc. č. X. – ostatná plocha vo výmere 4128 m² na súčasnú vlastníčku M. S. na LV č. X. s tým, že Správa katastra Košice na základe tohto právoplatného rozhodnutia zapíše predmetnú nehnuteľnosť do listu vlastníctva na K. N. v 1/6-ine a na I. J. J., Š. J., P. J. a R. J., na každého po 1/16-ine.

V odôvodnení rozsudku súd uviedol, že podľa § 13 ods. 1 zákona o pôde v spojení s § 6 tohto zákona právo na vydanie nehnuteľnosti môže oprávnená osoba uplatniť do 31. decembra 1992. Uvedené ustanovenie zakotvuje tzv. hmotnoprávnu lehotu na uplatnenie práva na navrátenie vlastníctva k pozemkom. Odlišnosť hmotnoprávnych lehôt, obsiahnutých v jednotlivých predpisoch materiálneho práva je významná najmä pre posúdenie, či určité právo bolo uplatnené včas. Ak ide o lehotu procesného charakteru, lehota je zachovaná v zmysle príslušných ustanovení toho ktorého procesného predpisu aj vtedy, ak oprávnená osoba uplatnila právo podaním u subjektu, ktorý je povinný zabezpečiť doručenie tohto podania orgánu, ktorému je podanie určené. Uplatnenie reštitučného nároku je hmotnoprávnym úkonom a bolo vecou oprávnených osôb, aby preukázali, že uplatnenie bolo

odporcovi resp. jeho právnenému predchodcovi, skutočne doručené v prekluzívnej lehote do 31. decembra 1992. Márnym uplynutím lehoty dochádza k preklúzii, správny orgán nemôže zmeškanie lehoty odpustiť. Z administratívneho spisu vyplynulo, že splnomocnený zástupca oprávnených osôb I. J. J., nárok na vydanie nehnuteľnosti uplatnil podaním zo dňa 29. decembra 1992, ktoré bolo na poštovú prepravu odovzdané dňa 31. decembra 1992 a právnenému predchodcovi odporcu – Pozemkovému úradu Košice, doručené dňa 4. januára 1993. Neuplatnením práva v prekluzívnej lehote toto zaniklo, a preto rozhodnutie odporcu bolo vydané v rozpore s § 13 ods. 1 zákona o pôde a krajský súd ho v zmysle § 250q ods. 2 O. s. p. zrušil ako nezákonné. Krajský súd zároveň uložil odporcovi povinnosť nahradiť trovy konania navrhovateľovi 1./ vo výške 141,20 € a navrhovateľke 2./ v sume 829,68 €, k rukám ich právnych zástupcov, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podali odvolanie účastníci I. J. J., Š. J., P. J. a R. J., ktorí trvali na tom, že I. J. J. ako splnomocnený zástupca za K. N., rod. K. a M. J, rod K. podal výzvu na vydanie predmetnej nehnuteľnosti dňa 31. decembra 1992 na pošte Košice I, o čom svedčí podací lístok, pričom lehota na podanie výzvy na uplatnenie reštitučného nároku podľa zákona o pôde bola do 31. decembra 1992. Trvali na tom, že podmienka včasného uplatnenia nároku bola splnená a požiadali, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zrušil a potvrdil platnosť rozhodnutia Pozemkového úradu v Košiciach č. 229/20/2009-Kl. zo 16. februára 2009.

K podanému odvolaniu sa dňa 12. októbra 2009 vyjadril navrhovateľ 1./, ktorý v rámci svojho písomného vyjadrenia uviedol, že odporca sám konštatoval a vyplýva to aj z administratívneho spisu, že nárok na vydanie nehnuteľnosti bol daný na poštovú prepravu dňa 31. decembra 1992 a bývalému Pozemkovému úradu Košice bol doručený dňa 4. januára 1993, t. j. 4 dni po uplynutí lehoty. Zdôraznil, že neuplatnením práva v prekluzívnej lehote toto zaniklo. Navrhol rozsudok Krajského súdu v Košiciach potvrdiť a zaviazat odporcu k náhrade trov odvolacieho konania v sume 71,92 €, ktorej výšku v rámci vyjadrenia špecifikoval.

Navrhovateľka 2./ sa k podanému odvolaniu vyjadrila dňa 19. októbra 2009. S poukazom na § 13 ods. 1 zákona o pôde uviedla, že uplatnenie reštitučného nároku je hmotnoprávnym úkonom a lehota na jeho podanie je lehotou hmotnoprávnou, teda k uplatneniu nároku musí dôjsť najneskôr v posledný deň tejto lehoty na príslušnom orgáne

a nepostačuje podanie na poštovú prepravu. Nakoľko účastníci konania podali svoju výzvu v posledný deň lehoty len na poštovú prepravu, ich nárok zanikol a preto navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach potvrdil.

Z písomného vyjadrenia odporcu k odvolaniu vyplýva, že pri posudzovaní včasnosti uplatnenia reštitučného nároku vychádzal správny orgán zo znenia § 13 ods. 1 zákona o pôde, ktorý na rozdiel od zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov neuvádza, že uplatnenie práva na vydanie nehnuteľnosti musí byť do 31. decembra 1992 na pozemkovom úrade a opierajúc sa aj o § 27 ods. 3 Správneho poriadku mal odporca za to, že podanie poštovej zásielky na prepravu dňa 31. decembra 1992 je možné považovať za uplatnenie práva v lehote. Správnosť svojej úvahy opieral aj o v minulosti už skončené konania, ktoré boli predmetom preskúmania súdmi, pričom ani v jednom prípade súd nezrušil rozhodnutie z dôvodu preklúzie. Odporca mal tiež za to, že v prípade zrušenia jeho rozhodnutia č. 229/20/2009-Kl. zo dňa 16. februára 2009 z dôvodu preklúzie, bude porušená rovnosť účastníkov v reštitučnom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§250s O.s.p. v spojení s § 10 ods.2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že uvedenému odvolaniu nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods.2 vety prvej O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.supcourt.gov.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 20. mája 2010 (§ 156 ods.1 a ods.3 O.s.p.).

Úlohou súdu prvého stupňa bolo postupom podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku preskúmať zákonnosť rozhodnutia odporcu, ktorým rozhodol, že oprávnené osoby : K. N. a dedičia po neb. M. J. – I. J. J., Š. J., P. J. a R. J., rod. J. spĺňajú podmienky uvedené v § 6 ods.1 písm. p/ zákona o pôde a priznal im vlastnícke právo k nehnuteľnosti vedenej podľa pôvodného stavu v kat. úz. K PKV č. X. ako parc.č. X. – roľa a podľa geometrického plánu č. X. z 25. marca 2008, ktorý overila Správa katastra

Košice dňa 18. apríla 2008 pod č. 373/08 vedenej v kat. úz. J. M. ako parc. č. X. – ostatná plocha vo výmere 4128 m² na súčasnú vlastníčku M. S. na LV č. X. s tým, že Správa katastra Košice na základe tohto právoplatného rozhodnutia zapíše predmetnú nehnuteľnosť do listu vlastníctva na K. N. v 1/6-ine a na I. J. J., Š. J., P. J. a R. J., na každého po 1/16-ine.

Uvedená nehnuteľnosť bola vyvlastnená na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia ObNV, Odboru výstavby a zveľaďovania v Košiciach, č. Výst. 2572/666/77-Go zo dňa 28. júla 1977, pôvodným vlastníkom J. K., otcovi K. N. rod. K., vlastníkovi podielu ½ a J. K., otcovi M. J. rod. K., vlastníkovi podielu ½. Týmto vyvlastňovacím rozhodnutím bola nehnuteľnosť vyvlastnená za finančnú náhradu. V čase vyvlastňovania však pôvodní vlastníci boli mŕtvi, dedičstvo prešlo dňom smrti na K. N. v 1/3 z pôvodného podielu a na M. J. v ½ z pôvodného podielu. Odporca ustálil, že k prevzatíu nehnuteľnosti došlo bez právneho dôvodu v zmysle § 6 ods. 1 písm. p/ zákona o pôde.

Z podkladov súdneho spisu je zrejmé, že skutkový stav medzi procesnými stranami sporný nebol. Sporným bolo právne posúdenie včasnosti uplatnenia reštitučného nároku, a to v zmysle § 13 ods. 1 zákona o pôde, upravujúcom lehoty na uplatnenie reštitučného nároku oprávnených osôb.

Podľa ustanovenia § 13 ods.1 zákona o pôde právo na vydanie nehnuteľnosti podľa § 6 môže oprávnená osoba uplatniť do 31. decembra 1992. V prípade uvedenom v § 6 ods. 1 písm. a/ začne osemnásťmesačná lehota plynúť až odo dňa právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bol výrok zrušený, ak dôjde k tomuto rozhodnutiu po dátume účinnosti tohto zákona. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Lehoty na predkladanie písomných dôkazov v konaní pred pozemkovým úradom sa spravujú všeobecnými predpismi o správnom konaní.

Je nepochybné, že v posudzovanej veci si oprávnené osoby uplatnili nárok dňa 31. decembra 1992, keď bolo podanie dané na poštovú prepravu, pričom však odporcovi bolo doručené dňa 4. januára 1993. Sporným ostalo, či lehotu stanovenú v § 13 ods. 1 zákona o pôde je potrebné považovať za lehotu procesnú alebo hmotnoprávnu. Podľa názoru odvolacieho súdu sa jedná o hmotnoprávnu lehotu, a to s poukazom na citovanú zákonnú formuláciu „neuplatnením práva v lehote právo zanikne“. Zmeškanie procesnej lehoty nemá za následok zánik práva priznaného predpismi hmotného práva, ale nemožnosť uskutočnenia procesného úkonu so zamýšľanými následkami, po uplynutí tejto lehoty.

Osobitne je upravené predkladanie písomných dôkazov, kedy sa použijú na tento účel ustanovenia Správneho poriadku. Aj takáto formulácia svedčí výkladu lehoty pre uplatnenie nároku ako hmotnoprávnej. Nemožno tento procesný predpis použiť pri posudzovaní včasnosti uplatnenia nároku ako to uviedol odporca.

Odvolací súd po oboznámení sa s predloženým kompletným spisovým materiálom krajského súdu, vrátane administratívneho spisu odporcu, zistil, že dôvody uvádzané odvolateľmi nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia. Prvostupňový súd sa posudzovanou vecou dôsledne zaoberal a vyvodil správne skutkové aj právne závery, s ktorými sa odvolací súd v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožnil. V odvolacom konaní odvolatelia nepredložili také relevantné dôkazy, ktoré by tieto závery spochybnili.

Za tohto stavu vo veci odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods.1 O.s.p. potvrdil.

Odvolací súd podľa § 250k ods.1 O.s.p. v spojení s § 224 ods.1 O.s.p. priznal úspešnému navrhovateľovi 1./ náhradu trov odvolacieho konania v ním uplatnenej sume 71,92 €, pozostávajúcej z trov právneho zastúpenia za 1 úkon (písomné podanie – vyjadrenie k odvolaniu - § 14 ods.1 písm. c/ vyhl. č. 655/2004 Z. z., základná sadzba tarifnej odmeny vo výške 53,49 €, režijný paušál vo výške 6,95 €, 19% DPH vo výške 11,48 € spolu 71,92 €).

V odvolacom konaní úspešnej navrhovateľke 2/ náhrada trov odvolacieho konania z dôvodu ich neuplatnenia nebola priznaná.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.

V Bratislave 20. mája 2010

JUDr. Eva Babiaková, CSc., v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Dagmar Bartalská

